СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 228. Джерзі Сити, Н. Дж., понеділок, 30-го вересня 1940. No. 228. Jersey City, N. J., Monday, September 30, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1010, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

СПАЛИЛИ ВИБОРЧІ СПИСКИ В ДЖЕРЗІ СИТІ

ВАШИНҐТОН. — За відомостями, які одержали члени комітету виборчих фондів — сенатор Джилет і Тобі — виходить, що адміністраційні власти Годсон Кавнті спалили книжки, в яких списані були виборці з попередних виборів. Як відомо, з рамени конґресу мала відбутись контроля тих книжок, але чомусь цю контролю здержано. Сенатор Тобі закидав, що певні політичні кола хочуть здушити цю контролю, бо вона мала виказати, що в минулих виборах у Джерзі Сити і цілім повіті Годсон були виборчі надужиття та записувано до „голосування" давно померлих людей.

РЕПУБЛИКАНЦІ УЛОЖИЛИ СВОЮ ВИБОРЧУ ЛІСТУ.

ҐВАЙТС ПЛЕЙНС (Ню Йорк). — Републиканська стейтова конвенція уложила свою лісту кандидатів на стейтових високих урядників та на федеральних сенаторів і конґресменів. В часі конвенції виголосили промови сенатський кандидат Брус Бартон і нюйорський прокуратор Томас Дюї. Вони підкресляли, що в цілій історії Злучених Держав Америки ні один президент не був вибраний три рази. Чимало із найзамітніших американських президентів, серед них Вашингтон, Джеферсон, та інші, відмовились від третього кандидування бо уважали це шкідливим для краю. Із тих промов виходило, що справу третього кандидування вони зроблять головним арґументтом у цих виборах.

ПОВОРОТ ДО „ЗИМОВОГО ЧАСУ".

НЮ ЙОРК. — Ціла східня полоса стейтів повернула вночі з суботи на неділю, з 28 вересня на 29, назад до зимового чи „стандардового" часу, який є годину пізніший від літнього часу. Цеї ночи в другій годині всі годинники пересунено з другої години назад до першої, причиняючи ночі на одну годину довготи.

КОМУНІСТ ҐЕРСОН „КВІТУЄ".

НЮ ЙОРК. — Комуніст Ґерсон, якого предсідник дільниці Менгетену назначив своїм довіреним дослідником, мусів зрезиґнувати зо свойого становища. На основі закону, ухваленого цього року, що на державних і міських посадах не вільно держати комуністів, які проповідують насильне повалення уряду Америки, воєнні ветерани заскаржили Ґерсона до суду. Ґерсон, знаючи, що програє, сам зрезиґнував з посади, мотивуючи це тим, що не має грошей на адвоката. Предсідник дільниці Менгетену, Ізаакс, з приводу цього висказав ніби своє незадоволення. Одначе люди говорять, що резиґнація наступила в порозумінні з Ізааксом, який назначив колись Ґерсона дорадником й опісля вперто його держав при собі, хоч чимало орґанізацій і осіб протиі цього протестували. В часі судової розправи вийшло на верх і для Ізаакса неприємні речі.

ОРҐАНІЗУВАННЯ ПОБОРОВИХ КОМІСІЙ.

НЮ ЙОРК. — В Ню Йорку нагляд над поборовими комісіями поручено полковникові МекДермотові. Той з черги віддав нагляд над чужо-уродженими і над тими, що не вміють добре по англійськи, майорові Анушкевичові. Майор Анушкевич наглядатиме над 1,000 перекладчиками, що служитимуть як посередники поміж поборовими комісіями і новобранцями. Ті перекладчики поділені на 33 чужомовні ґрупи, серед яких є українська ґрупа.

АВАНСИ СТАРШИН В АРМІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт підвищив в рандзі чимало військових старшин. Серед них підвищив до ранґи ґенерала нових 84 старшин.

ГУМОР БРОДЯГ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Король американських бродяг, „гобів", Джеф Дейвис, видав „маніфест" до всіх бродяг, шляючихся по просторих шляхах Америки, щоб вони в нинішню важну хвилю не байдикували, а записувались також до армії. А коли не можуть служити в війську хай стають на роботу до воєнного промислу. Деколи бродяги можуть також працювати не тратячи через це на честі, казав „король". З хвилею заключення союзу Японії з державами осі ситуація справді поважна, твердив його величество король Джеф.

ВІРЯТЬ У ПЕРЕМОГУ РУЗВЕЛТА.

НЮ ЙОРК. — Бюро публичної опінії д-ра Ґелопа подало до відома, що таки значна більшість американців вірить у перемогу Рузвелта. Не всі вони будуть голосувати на Рузвелта, але багато з таких, що голосуватимуть на Вилкого, кажуть, що таки вийде Рузвелт. На сто громадян 68 твердить, що таки вийде Рузвелт, а лише 32 каже, що вийде Вилкі. Але коли йде про само голосування, то голоси майже рівно поділені.

ВІДГОМІН ЯПОНСЬКО-НІМЕЦЬКО-ІТАЛІЙСЬКОГО СОЮЗУ В ВАШИНҐТОНІ

Мілітарний союз між Японією, Німеччиною і Італією викликав у Вашинґтоні глубоке враження. Президент відразу покликав до себе на довші наради представників збройних сил, армії і фльоти. Опісля президент нараджувався довго зо своїми секретарями. Про вислід тих нарад не подано жадного комунікату. Але Кордел Гол, секретар стейту, заявив, що цей союз фактично не змінив у нічім тої ситуації, що вже існувала перед тим. Бо фактично вже передтим ті держави були в союзі і собі мілітарно помагали. Тепер вони вийшли зо своєю роботою на верх. Назагал думають, що цей союз Японія заключила для демонстрації перед Америкою. Але хвилево вона на тім мало скористає. Вона моглаб скористати з цього союзу щойно тоді, колиб німці розгромили Анґлію. Але цього в Вашинґтоні під сучасну пору не сподіваються.

НА ФИЛИПИНАХ ВОЄННІ НАСТРОЇ

На Филипинських островах таке загальне переконання, що заки Филипини дістануть від Америки повну самостійність, то біля них шалітиме війна Японії і Америки. Самостійність вони мають дістати в 1946 році. Але недавний союз Японії з державами осі переконує филипинців, що вже в короткому часі треба сподіватись мілітарного зудару між Японією і Злученими Державами Америки. На Филипинах стоїть всего 5,000 американських вояків. Їх легко моглиб поконати японці. Але на дорозі до Филипин стоїть могутня американська фльота. Одначе і фльота знайдеться в тяжкім положенні, коли близько Филипин не будуть побудовані великі морські бази. Филипинці надіються, що Анґлія відступить американцям свою базу в Сінгапор.

БРИТІЙЦІ ЗІСТРІЛИЛИ ПОНАД 130 НІМЕЦЬКИХ ЛІТАКІВ В ОДНІМ ДНІ

Пять разів пробували німецькі летуни дістатись до Лондону серед дня і дорого за те заплатили. Британський комунікат подає, що начислено 130 німецьких літаків, що зістали знищені протилетунськими гарматами, або в боротьбі з британськими летунами в повітрі. До Лондону мало хто дістався. Та в ночі німецький напад був дуже сильний. Яких 600 літаків літало серед ночи над Лондоном і околицею. Найбільше потерпіла середина міста. Літаки справляли страшний шум. Це мабуть німці вживають тепер щось нового на те, щоб залякувати населення і не дати змоги людям заснути.

ЗНАЙШЛИ НОВИЙ СПОСІБ ОБОРОНИ

Британська преса подає, що випрактикується новий спосіб оборони перед нічними летунськими налетами. Ця новість буде великою обороною, бо уможливить розпізнавання ворожих літаків серед ночі в такий самий спосіб, як у день.

СТЕЙНГАРДТ У МОЛОТОВА

Американський амбасадор Лоренс Стейнгардт, що повернув до Москви, зараз відвідав М. Молотова, совєтського премієра і народнього комісаря заграничних справ.

САБОТАЖІ В БЕЛЬГІЇ

Німецький воєнний суд засудив сімох молодих бельгійських студентів на довгі літа примусової тяжкої праці за те, що мали допускатись саботажних актів. Обвинувачувано їх, що перетинали телефонічні получення і творили орґанізацію для поповнювання саботажів, звернених проти німецької армії.

ВЕЗЛИ ТАЙНІ ЗНАКИ

Британська субмаріна виратувала на морі трьох норвезьких моряків-офіцирів, що плили човном до Анґлії. Та на човні стався вибух і воно затонуло. В тому часі виринула з води субмарина. Офіцири думали, що це німецька і кинули в море записки з тайними знаками для порозуміння з підпольними орґанізаціями в Норвегії. Виратувані субмариною заявили, що памятають ті знаки.

РОЗБИТА НІМЕЦЬКИМИ ЛЕТУНАМИ ВУЛИЦЯ ЛОНДОНУ.

НІМЕЧЧИНА, ІТАЛІЯ І ЯПОНІЯ БЕРУТЬСЯ РОБИТИ РАЗОМ „НОВИЙ ЛАД"

БЕРЛІН. — В палаті канцлера підписано новий важний міжнародний документ: десятьлітній військовий, політичний і економічний союз між Німеччиною, Італією й Японією. На підставі того договору Німеччина й Італія визнані панами Европи, а Японія паном Далекого Сходу в Азії. Обидві сторони приписують собі право завести „новий порядок" в Европі й в Східній Азії. Офіційно кажеться, що договір не є звернений проти нікого. Німецький міністер заграничних справ Рібентроп, даючи договорові своє благословіння, заявив, що він не звернений проти ніякого народу, а тільки проти „торгівців війною", себто тих що сидять „в жидівських капіталістичних демократіях" і „пхнули світ до війни" в такий самий спосіб, як це вже раз зробили. Те останнє відноситься до війни, що вибухла в 1914 році.

А ДЕ РОСІЯ?

БЕРЛІН.—Дипльоматичні кола ломлять собі голови над тим, яке є тепер властиве відношення „осі" до Совєтів. Зокрема, чи Совєти знали, що іде про заключення договору Німеччини й Італії з Японією, а далі, чи договір не є часами звернений проти Совєтів. Панує в декого переконання, що до певної міри так є.

ГОЛОВНО: ПРОТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

БЕРЛІН. — Щодо одного нема в нікого ніякого сумніву, коли роздумує над договором Німеччини, Італії й Японії. А саме щодо того, що він звернений проти Злучених Держав і дає їм до пізнання, що якщо вони возьмуть участь у війні по стороні Анґлії, то матимуть війну по обидвох боках, на Атлянтійськім й Тихім океані.

В СОВЄТАХ НІЧОГО НЕ ЗНАЮТЬ.

МОСКВА. — В цілому світі ґазети помістили вже не тільки новинки про воєнний договір Японії з Німеччиною й Італією, але понаписували редакційні статті на ту тему, а в Совєтах не згадано ні словом про цей договір. Міліонам навіть не сниться в голові, що щось таке сталось.

ОЗНАКА СЛАБОСТИ ҐІТЛЄРА.

ЛОНДОН. — Так толкують собі в Анґлії мілітарний договір Німеччини й Італії з Японією. Кажуть, що Ґітлер бачить, що не може нічого вдіяти Анґлії, та що сама Німеччина попадає в крізу.

ЖАДАВ ЗАБАГАТО.

ШАНҐАЙ. — Тут переконані, що Совєтів нема разом з Японією і Німеччиною та Італією, бо Сталін жадав забагато. Домагався ліквідації давних уступок, даних в користь Японії на Сахаліні й Кореї й т. п. Та надіються, що за посередництвом Німеччини Совєти дійдуть з Японією до повної згоди. На те й вислав Ґітлер свого довіреного, Макса Штамера, щоб посередничив між Москвою і Токиом.

ПЕРЕСТОРОГА ДЛЯ АМЕРИКИ, КАЖУТЬ В ЯПОНІЇ.

ТОКІО. — В Японії ніхто не криється з тим, що новий воєнний договір є звернений в першу чергу проти Злучених Держав. Тільки не кажеться, чи така допомога, яку Злучені Держави тепер дають Анґлії, є вже участю війни по стороні Анґлії.

СОВЄТИ НЕ ЗАРЕАҐУЮТЬ, ПРИНАЙМНІ НАРАЗІ.

РИМ. — Італійська преса дає до пізнання, що договір Італії, Німеччини і Японії є звернений проти Злучених Держав і Совєтів. В Італії певні, що Злучені Держави тепер обмежуються до скріплення своєї власної оборони. Але найцікавішим є для італійців теперішне положення Совєтів. Вони тої думки, що Совєти приймуть цей договір так спокійно, як приняли віденське рішення, що теж звернене частинно проти них. Але, заключають, що якщо Злучені Держави вступлять у війну, то не є виключеним, що Росія заатакує Японію.

ВЕЛИКА НЕСПОДІВАНКА.

РИМ. — Договір Італії й Німеччини з Японією був „блискавичною несподіванкою" як в Німеччині так і в Італії, коли іде про народні маси. Бо всі сподівались, що буде проголошене приступлення Еспанії до „осі", а тут вийшло щось цілком нове.

ЕСПАНІЯ НАГАДУЄ ФИЛИПИНИ...

МАДРИД. — На становище Еспанії до Німеччини, Італії й Японії кидає багато світла те, що пише контрольована урядом преса. А вона повитала новий воєнний договір з великим ентузіязмом. Та погрожує Злученим Державам, щоб скоро рішались, чи їм стояти на боці, чи іти до війни з Анґлією, не ждучи, заки узброяться. Преса каже, що Злучені Держави не можуть довше „бавитись", а мусять рішатись. Теж заповідає, що тепер Японія робитиме „новий порядок" у Филипинах.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

БОРОНИТИ АМЕРИКУ Й УКРАЇНУ

Ми звязані походженням і мовою з Україною і українським народом. Навіть ті з нас, що тут родились і не говорять по українськи, звязані кровю з українською нацією. Та це не є ніякою перешкодою у нашому відчуванню, що Злученні Держави це та земля, яка без огляду на те, чи ми на ній родились, усіх нас годує й охороняє та всім нам дає можність духового розвою. Її звичаї й обичаї, її ідеї, як теж її загальна мова — це теж і наша власність. Тому й цілком природно, що й доля Америки — це теж і наша журба. Американські недомагання — це теж наші недомагання. А загроза Америці — це загроза нам самим. Ось тому, вже з самої природи річи, журба за добро Америки і її забезпечення — це наш перший обовязок, який треба мати завжди на увазі. І сповнювати його з щирого переконання і щирого привязання до цього краю, бо в ньому ще тепер найкраще й найсвобідніше жити, бо тут ще є найкраща нагода для кожної чесної й ідейної людини отверто й сміло виступати в обороні якоїсь ідеї в тім переконанню, що знайдеться тут для такої акції зрозуміння, а навіть і поперття.

Отсі речі треба памятати усім нашим людям, себто тим, що щойно чи давніше прибули сюди з України, як і тим, що тут родились, хоч, поправді, тим останнім годі це пригадувати, бо це для них самозрозуміле.

Та хоч як рішучо й ясно ставимо справу нашого вірного відношення до Америки, то не бачимо нічого противниго в тому, коли ми так само рішучо й вірно, де це нам тільки можливе, виступаємо з обороною поневоленої України. Бо так є, що ми не можемо собі навіть уявити такої ситуації в Америці, щоб вільний і свобідний американський нарід згодився колинебудь на попирання в Европі такої політики, що хотілаб далі держати в неволі десятки міліонів українського народу. Не можемо припустити, щоб поминаючи одиниці, могла знайтись в Америці така ґрупка людей, що жадалаб від тих, що є американцями з української крови, щоб вони махнули рукою на те, що діється в Европі з українськими поневоленими людьми. Навпаки ми переконані, що колиб (беручи справу теоретично!) таке сталось, що ми в Америці заперестали свою ідейну працю в справі визволення України, то кожний ідейний американець махнув би (принаймні в душі) на нас рукою і не надіявсяб з нас великої потіхи для Америки . . .

Оті самозрозумілі й так часто повторювані слова пригадуємо знову, бо є слабодухи, що тут і там ширять переляк, що, мовляв, в Америці зачинають глядіти кривим оком на українців за їхню акцію в справі України, що таку акцію зачинають змішувати з „пятою колюмною" і т. п. Хай ніхто не дасть себе ось таким залякувати та зводити зо шляху, по якім ступаємо, бо це шлях законний, правильний, чесний й ідейний у відношенню до Америки. Він боронить свободу України в такий спосіб, що ні американські закони, ні дух й інтерес Америки тому не противні. Це ясне — як сонце.

ЧОГО НЕ ВІЛЬНО ПИСАТИ ПРО РОСІЮ

Здається ніщо не малює так барвно положення в советській Росії, як просте перечислення статтей, котрих советський цензор не дозволив вислати з Росії европейському кореспондентові „Ню Йорк Таймс" Ґедіє. Вже самі виїмки з того реєстру дадуть читачеві поняття про те, що діється й як живеться в Росії.

Перше стаття Ґедіє, що її російський цензор зовсім заборонив, це було просте передання статтей у технічних ґазетах советської Росії про невдачі металевих незалізних промислів у Казакстані. Поступок цензора показує, що такий стан існує, що він доходить до советської преси й що його розглядають публично. Одначе вісти про це за границю не пускається. Значить, заграниця має бути під враженням, що в металевім промислі у Казакстані все в порядку.

Друга стаття Ґедіє, яку заборонив цензор у цілости, передавала передовицю економічного часопису „Індустрія", що нарікала на недостатки продукції вугілля в Донецькому басені. Очевидно, ситуація така сама, як у попередньому випадку.

Третя стаття передавала передовицю того самого часопису, себто „Індустрії", про те, що советський автомобільний промисл не виробив дрібних автів. Цензор заборонив статтю в цілості.

Далі Ґедіє переповідав статті з офіціяльного орґану „легкого промислу" про недостачі в ткальняному промислі. Він наводив у своїм донесенні цифри, що виказували розтрати й число непрацюючих веретен. Цензор вичеркнув усі цифри й цим самим зробив статтю безвартісною.

За гроші лінюхують.

У дальшому донесенні до „Ню Йорк Таймсу" Ґедіє доносив про те, що в советській пресі появилися статті про лінюхування й безробіття в вугільному комісаріяті. Ґедіє описував фотоґрафії урядовців, що сиділи в канцеляріях того комісаріяту й, замісць працювати, читали часописи. Підписи під фотоґрафіями говорили, що цей комісаріят відкрито шість місяців тому, а урядовці ще й до нині не знають, що вони мають робити. Цензор вичеркнув з донесення описи фотоґрафій і пояснення під ними. Очевидно, з того, що з донесення лишилося, читач не міг набрати ніякого поняття або міг набрати поняття зовсім інакше від того, яке мали на цілі викликати статті й фотоґрафії самих советських ґазет.

Недостача хліба.

Далі цензор у цілості забороняє донесення про статті ґазети „Ізвестія" про злий стан весняних засівів.

Далі цензор задушив донесення про статтю про заломання продукції тракторів, котра очевидно могла пояснити дещо недостачі весняної засівної кампанії. В советській пресі знову являються статті проти недостачі засівів, але цензор знову не дає Ґедієві дозволу пустити про це статтю до Америки. Очевидно, в Америці прихильники советів могли писати свобідно донесення, якто гарно вдалися весняні засіви. Як цензор заборонив Ґедієві вислати загальне донесення советської преси, що мовляв ні одна союзна република в минулому році не виповняла своєї квоти щодо достави картоплі, то звісно советські симпатики могли в Америці писати без перешкоди, якто кожна з тих република перевищила визначені їй вимоги.

У цей самий спосіб цензор унеможливив вислання вісток про донесення самих советських ґазет про недостачу достави дерева, про великі недостачі в будові залізниць, про занепад млинарства, про недостаточні засіви бавовни, про недостаточну продукцію машинерії для виробу бавовняних матерій, про велике замішання в промислі виробу ґазетярської машинерії, про подібний хаос у хемічнім промислі, про поважні недостачі нафтового промислу. Ця остання стаття була дуже замітна, бо вона наводила нарікання советських ґазет, що мовляв з 29 нафтових тростів лише два виповнили свою програму добування нафти, що цілий промисл вивертів лише 69% намірених нових шибів та що продукція нафти в Азербайжані й Баку зменшилася на 13%.

Страх за симпатії.

У зовсім осібну ґрупу ставить Ґедіє цілу низку своїх статтей, котрі російський цензор не перепустив, на його думку, тому, щоби ці статті не відвернули симпатій деяких робітничих кругів до советської Росії.

Сюди належить наприклад стаття, що порівнювала доходи робітників у советській Росії з приходами в інших краях, а рівночасно подавала, які податки платить громадянин Росії та скільки він мусить платити за кожний необхідний до життя товар. Донесення цензор зчеркнув від початку до кінця.

Пізніше Ґедіє доносив про наложення ще нових податків на необхідні для життя річи, податки, які спричинили зріст цін на 25 до 150 процентів, але цензор знову все зчеркнув.

Ще пізніше цензор заборонив йому переслати до Америки статтю „Правди" про зріст годин праці й про заведення замісць 5-дневного тижня 6-дневного тижня. Таксамо цензор заборонив вислати до Америки зміст нового закону про продовження дня праці й про дальші обмеження свобідного руху робітників з одного місця на інше. Коли Ґедіє передав до „Ню Йорк Таймсу" статтю „Ізвєстій" про те, як советський уряд обмежує свободу руху советських громадян системою пашпортів і як ця система заставляє робітників жити в спальнях коло фабрики, цензор донесення знищив.

Два братанки.

Неменше замітна була заборона цензора вислати до Америки описи першо-травневих парад у Москві зо заміткою факту, що в параді вже не несено більше звичайних прапорів з кличами проти фашизму.

Це донесення, як можна догадатися, знищено не лише з огляду на чутлитість симпатиків большевизму до пронацістичної лінії Москви, але й з огляду на союз Сталіна з Гітлером. Очевидно приявним на парадах націстам не було би приємно оглядати прапори з написами, зверненими проти націстів.

Можемо теж зрозуміти, чому московський цензор заборонив донесення до Америки, що німці в Росії добре знали про пляни Німеччини напасти на Скандинавію.

Ґенґстерство по советськи.

І неменше замітною є конфіската донесення про питомо советське ґенґстерство, що виросло на тлі недостачі необхідних для життя продуктів. Зявилися в ріжних містах, головно в Києві, банди спекулянтів, котрі викуповують у крамницях усякий необхідний крам, а потім перепродують його на вулиці по цінах, три рази вищих від тих, по яких його куплено. У статтях цих були подані закиди, що члени комуністичної партії, поліція й зарядчики крамниць були вмішані в цей кримінальний заговір та що державні продавці на свій спосіб користали з цього рекетірства, недоважуючи крам.

У зеркалі цього останнього факту можемо тепер краще розуміти звичайні писання комуністичної преси про ґенґстерство в Америці.

Взагалі реєстр заборон московського цензора кидає світло не лише на стан самої Росії, але й на правдомовність і ґазетярську мораль симпатизуючої з Росією преси.

„ВІЙНА КОНТИНЕНТІВ", ЧИ ВИЗНАННЯ СЛАБОСТИ?

Замісць війни в одному куткy Европи, цілий світ стоїть в обличчі загальної війни, яка вже палає в Европі, Африці та Азії.

Значить, Німеччина перечислилася, коли думала війну обмежити до вузької території. Вона впоралася з Польщею і Францією, але Джон Бул, як той „русин", має сім шкір і не легка з ним справа.

Якіж фактично причини, що здержують Німеччину від довго реклямованого наїзду на Анґлію? До Вашинґтону повернув американський військовий аташе, ґен. Джордж В. Стронґ, який оповів цікаві спостереження, що їх поробив підчас свого побуту в Анґлії. Його висновки такі: 1) Анґлія певно виграє війну, але по довгій впертій боротьбі; 2) німецькі бомби не вчинили такої великої шкоди в Лондоні, як можна було сподіватися (військові центри та летунські площі, під Лондоном ненарушені!); 3) анґлійське летунство (РАФ) не тільки вже дорівнює німецькому, але його в деяких відношеннях перевищає; 4) анґлійці вірно подають свої втрати, а німці ні; 5) інвазія коштувалаб Гітлера величезні жертви.

І це мабуть головна причина нарад осі Рим-Берлін, що хоче звернути свої сили куди інде, правдоподібно в сторону Єгипту та Близького Сходу.

Відомий французький журналіст, Жіль Зовервайн, бувший співредактор паризької ґазети „Парі Соар" доносить з Женеви, що він переконаний що Німеччина разом з Італією сконцентрують свої змагання в сторону Єгипту, а по здобутті цього краю та усуненні цілком анґлійських впливів з Середземного моря, поведуть велику мирову офензиву. Що більше, він наводить цілком незнаний нам факт, що ґазета Гітлера „Фелькішер Беобахтер" приносить статтю під таким многомовним заголовком: „Моральна сила анґлійської нації". В тій статті пишеться, що анґлієць не є боягуз, що його нерви є залізні, що він уміє заховувати дисципліну та є привязаний до своєї батьківщини містичною любовю.

Отже, дуже можливо, що офензива на Єгипет буде початком нової німецько-італійської офензиви, щоб змусити Анґлію приняти програму „нового порядку" в Европі. З тою ціллю мабуть і притягається також Еспанію в орбіту політики осі Рим-Берлін. Таким чином війна за „визволення континентів" може означати для Німеччини ніщо інше, а змагання осягнути мир з Анґлією.

У своїх воєнних приготуваннях проти Анґлії, Гітлер брав під увагу ці фактори, що відіграли рішаючу ролю в його кампаніях проти Польщі й Франції: машину та прецизність. Однак, людський елемент, головно у випадку Анґлії, показується куди сильнішим. Це, що Чорчіл заявив кілька тижнів тому, що анґлійці будуть битися на суші й на морі, у повітрі, на вулиці, в горах і на полях — правдиве. І саме з тим числиться німецьке головне командування.

Розпочинаючи „війну континентів", Гітлер і Мусоліні мусять знати, що це означає. Її вони не скінчать здобуттям Єгипту, ні Ґібральтару. Така війна може тягнутися роками. І остаточно Злучені Держави, як у 1918 р., вирішать її знову на некористь Німеччини. Диктатори добре знають, що ситуація тепер далеко інша як та, що була 1. вересня 1939 р.

Тому, поминаючи здогадливі приготування до мирової офензиви, ця „війна континентів", або війна на вущому фронті є виправдуванням немочі скінчити цю війну на вущому фронті. Будучи безсильними виграти „боротьбу за Анґлію", Німеччина й Італія стараються зменшити тепер її важливість, переносячи операції до Африки.

Фактично, є це перша більша невдача Гітлера у його підбоях. Здобуття Єгипту та Ґібральтару, викинення анґлійців з Середземного моря, означалоб великий удар для цілої анґлійської імперії. Але пересунення ударної сили в слабше місце означає, що головне місце є за сильне, щоб його здобути. Та це не виключає, що Німеччина ще раз не спробує своїх зубів на гриві анґлійського льва. Але, покищо, цей лев неустрашимий, він розярений, він кусає й бє. Америка стає все більшим знаком питання для Німеччини й Італії, й для них заходить питання, скільки зможуть вони вкраяти чужого медяника, заки прийде господар...

„Війна за континенти" це відступ машин перед людським елементом та витривалістю. Людина, як бачимо у випадку Анґлії, зуміла поперехрещувати давно уложений плян повзів та машин. Цілий плян та його найвища докладність показалися не підходящими

Який не був би вислід нарад в Римі між Рібентропом і Мусолінієм, то якщо він означає відступ з давно готованої виправи на Анґлію, то це перша велика програ Німеччини та Італії.

Гураґани, що дують з силою 80 миль на годину, виконують тиснення 32 фунтів на квадратову стопу.

З молока рена роблять сир у Норвеґії й Швеції.

Крокіси з Канадійських Островів постачають переважну часть шафрану, імпортованого до Злучених Держав.

ДОГОВІР. — Представники Злучених Держав і Домініканської Републики підписують фінансову угоду.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ І.

(45)

Між січовиками пронесся глухий гомін обурення. Бранці злякано перезирнулись.

— Дак отже, якої ви, панове-браття, думки про це? — питав старий, перечекавши, поки все стихло.

— А можеб, — озвався один з братчиків, — оточити їх, проклятих, та вибити до ноги й визволити наших...

— Дивно, батьку, й підозро, — промвив писар, — що вони так дорого дають відразу: деж пак — за трьох аж пятьох. Чи не хотьть нас підсісти?... Не можу тільки доглупатись, що в них на думці.

— Дорого тому, — знов почав полковник, — що один із трьох отих — брат у других їхнього мурзи. Каже, що ганьба їм перед своїми буде, що не вберегли його, та й мурза не подякує. А оточити їх із нашою ватаґою — дарма заходів: коли оце скажу йому, що нема нашої згоди, то він блискавкою опиниться серед свого загону, бранців переберуть, щоб їм не заважали, а самих — хоч вітра осідлай, то не доженеш.

— Ну, то й чини, батьку, як знаєш, — почулися голоси.

— То згода, виходить?

— Згода, згода!...

Старий повернув коня до татарського їздця, що мовчки слідкував за обрадою, дивуючись химерному звичаєві козацькому, коли ватаг мусить питатися у підвладних, що йому чинити. Перемовивши ще кілька слів із полковником, він, посміхнувшись, забажав поглянути на того козака, що сам, серед темної ночі, взяв у полон аж трьох здоровенних джигітів. Полковник засміявся й сказав по татарському, що, власне, кожен із його ватаги потрапить це вчинити, але коли гість так уже хоче, то він покаже йому.

— Павле! — гукнув старий по-наськи, — а підідь, сину, сюди!

Павло від несподіванки кинувся насідлі, змішано озирнувся по товаришах, врешті побачив і зміркував, що це до нього, легко стиснув румака острогами й виїхав уперед, питаюче позираючи на старого. А той засміявся та до їздця:

— Ось він, той самий.

Татарин, поглянувши на молодого лицаря оком знавця, ледве втримав у собі крик захвату, але заховати його в погляді не зміг, дивився на Павла, любуючи на його постать довшу хвилю, а далі сподійно й байдужо промовив:

— Красний юнак, але трудно повірити, щоб ото він дав собі раду з отими трьома дужими лицарями нашими.

— Що?! — спалахнув старий, — то я брешу?... Та нехай мені шайтан ваш у самісіньку твар начхає, коли оцей мій юнак та не впорається сам з усім загоном вашим!

Татарин посміхнувся й знов оглянув Павла з голови до ніг.

— Навіщож увесь загін? — сказав спокійно. — Знайдуться і в нас лицарі, що сам-насам підуть.

— Та де вони у вас узялись? — кипів полковник і аж розчервонівся з пересердя. — Давай їх сюди, вражих синів! Ми їм покажемо, почому ківш лиха!

Козаки й Павло слухали тільки й дивувалися, що старий сердиться, бо нічого з розмови не второпали. Лише бранці скалили зуби, дослухаючись до обурення старого ватага козацького й любуючи на самопевний спокій свого земляка.

— Добре, — згодився їздець, — один із них явиться з бранцями, щоб поміритися силою з вашим юнаком. А покищо — до стривання!...

Він знову приклав руку до серця й до чола, вклонився старому, стиснув коня колінми й кількома скоками вже був далеко.

— А, який! — в свою чергу задивився полковник. — А ви кажете — оточити... Оточи таких, спробуй... Ні, вже краще мирно...

Не сказавши Павлові ні слова про те, що говорив про нього з татарином, він знову став у чолі ватаги, глянув скоса на сонце й промовив:

— Рушаймо, дітки... Татари перестрінуть нас трохи далі.

Павло, здвигнувши плечима, вернувся на своє місце. Не до мислі йому було це величання ним старого й зіпсувало настрій.

Ватага рушила далі. Сонце підбилося вже геть-четь і припікало по степовому. Тільки східній вітер ще дихав легенькою прохолодою ранковою й навівав бадьорість і свіжість і людям і коням.

Бранців не пізнати було. Не вважаючи на повязані назад руки, вони раділи, щось безперестанку белькотали між собою і тішилися в очевидь недалекою свободою. Павло, дивлячись на них, згадав батька. Намагвся уявити його образ, його живоття в неволі, й не міг. Глуха ненависть піднімалася в душі проти цих, що так швидко визволялись.

(Дальше буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

РІЧНИЦЯ РИСІВНИКА.

Багато американських ґазет, головно в Ню Йорку й околиці, пише багато з приводу столітньої річниці народин „картуніста" Томаса Наста.

Наст уродився був у Німеччині, приїхав до Америки 6-літнім хлопцем, виріс між американцями й переняв так дух Америки, що став висказувати найглибші почування американців.

Та все це ще не зробило його людиною, яку памятається, а зробило його це, що він взяв головну участь у боротьбі проти скандальних надужить, що їх допускалася шайка босів відомої нюйорської організації Тамані Голу. Як признав начальник цеї шайки, „бос" Твід, Наст своїми рисунками зробив більше для поборення цього громадянського лиха, як усі ґазетні письменники разом.

ПРИЗНАННЯ.

Відома американська ґазетярка Дороті Томпсон каже: „Новинки бють щоденно в наші вуха й очі й уми, а подія наступає одна за одною з такою страшною й лячною скорістю, що ми забуваємо нині, що ми читали вчора".

До того признається журналістка, котрої щоденний хліб від того залежить, чи вона памятає події. Щож доперва сказати про людей, які ґазети лише читають.

ВМІЄ, ЧОГО НЕ ВМІЄ.

Одна жінка, мати троє дітей, що живе з ними над заливом Джемсейським, на Лонґ Айленді, почула крики своїх дітей. Вибігла з хати, довідалася, що одна дитина впала в воду. Мати кинулася до моря й побачила свою піврічну дитину в глибокій воді. Не думаючи багато, кинулася за дитиною. Вода в тому місці була 8 стіп глибока, отже накрила би з головою найвищу людину.

Забула матір, що вона не вміла пливати. Вона ніколи навіть не уявляла собі, що вона могла би удержатися на поверхні води. Та тепер вона мусіла це зробити, якщо вона мала вратувати свою дитину. І матір удержала на воді й себе й дитину, і то до того часу, поки струя сама не занесла її на скелі, яких пядесять стіп далі. Вона зовсім не розуміє, як це сталося, що вона удержалася на воді, не вміючи плавати.

У цілій події одначе, здається, нема стільки дива, скільки жінка з цього робить. Коли кинути в воду котя або щеня, воно відразу без ніякої науки удержується на поверхні води. Видно, що це є проста справа, коли мале звіря це може зробити.

ВЧИНОК І ДУМКА.

Чомуж не мала би цього знати дозріла людина? Відай тому, бо вона думає, що цього не може зробити, і ця думка робить це, що вона справді не може зробити. Брак думання в котяти помагає, а думка людині перешкаджає.

Думка, що пливати велика штука, що її треба спеціяльно учитися, стає перешкодою.

У подібний спосіб перешкодою стає думка в деяких інших випадках. Буває, злодій окрадає людину, заговорить її; покажуть їй якийсь далекий предмет, коли людина задумається, вони посягають у кишеню. Показалося вже нераз, що коли коло людини є собака, вона не дасться задурити показуючою рукою. Собака слідить добре й за другою рукою й зловить її, як вона посягає в чужу кишеню. Справа в тому, що показуюча рука насуває думку про показаний предмет. Та для собаки цей жест не має значіння: коли вона бачить піднесену руку з вказуючим пальцем, вона під цим нічого не розуміє поза то, що вона бачить. Тому й таким рухом собаки не можна заговорити, її уваги відвернути.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ.

У цій самій рубриці у вчорашньому числі в уступі під наголовком КОМУ БОРОНИТИ? писав я про „Католицьке Інформаційне Бюро" в Ню Йорку, як про антисемітську орґанізацію.

З писання виходить, що орґанізація має поборювати ворожнечу до жидів, а ворожнечу до жидів називають антисемітизмом. (Це слово складається з двох частин: „семітизм" походить від слова „семіт", що означає расу, до котрої належать жиди. Приросток „анти", грецького походження, значить стільки, що український приросток „проти").

Тому організацію, що виступає проти антисемітизму, не можна назвати антисемітською. Організацію, що виступає проти тих, що виступають проти жидів, треба би властиво називати анти-антисемітською, або протиантисемітською.

ДВІ В ОДНОМУ.

Відомий американський журналіст Вестбрук Пеглер час від часу виступає у своїх статтях проти висказів Рузвелта. Останніми часами він особливо гостро критикує промову, що її Рузвелт виголосив на конвенції юнії візників у Вашінґтоні.

Критикуючи цю промову, Пеглер підчеркує виразно, що цю промову Рузвелт виголосив не як президент, але як кандидат на уряд президента.

В Америці таке виправдання зовсім зайве. Вільнож тут кожному навіть президента критикувати.

НОВЕ Й ЦІКАВЕ.

Каже пані Рузвелтова в своїй щоденній ґазетній замітці, що в Скрентоні вона відвідала місцеві проекти Адміністрації Поступу Праць („Доблю-Пі-Ей").

Один з тих проєктів удержує вчителів і вчителюк, що відвідують і навчають дома дітей, які обовязані до школи, але не можуть до школи ходити. Рузвелтова бачила одну дівчину, котра від двох літ лежить у ліжку внаслідок зломання хребта. Дівчину вчить відвідуюча вчителька, і дівчина видно не остає позаду своєї кляси.

Якийсь час тому це могло видатися нам пещенням дитини. Одначе чи не дивилися ми там спершу, як люди піднесли домагання, щоби школярів до школи возили міські омнібуси?

ЩЕ ДЕЩО ПРО СЛОВО.

Слово „омнібус", котре вживається нині в українській мові на означення великого авта, призначеного не для приватної, а публичної служби, походить з латинської мови й означає просто: всім, або для всіх. Замітно, що форму латинського заіменника ми відмінюємо, гейби це був іменник: омнібуса, омнібусові, омнібусом, і так далі.

По англійськи це називається „бос". Здавалося би, що це зовсім інше слово. На ділі це те саме слово, лише обкроєне з перших складів. Англійська мова знає багато слів, утворених у цей спосіб, тобто через обкроювання цілої частини („кеб" це обкроєне слово „кебріолет", „фон" — телефон, „вен" — каравен).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

АСТОРІЯ Л. АЙ.
25-ліття братства св. Николая.

Піднюйорська громада в Асторії стає тепер конкурентом у народньому житті міста Ню Йорку. Колиб так це передмістя мало інше положення, то хто знає, чи не перебрало б на себе діяльности бувшої нюйорської громади, котра як цілість тепер майже не існує.

Зразком такої праці було влаштування 25-літнього ювилею братства св. Николая, відд. 5 У. Н. С. в неділю 21. вересня, в домівці Українського Демократичного Клюбу під ч. 31-14 Ґренд евеню. На бенкет, полученій із концертовими сольоспівами, прибуло півтора сотні місцевих та позамісцевих гостей. Охоти додавала орхестра М. Сербинського з Ню Йорку, а соліст, тенор М. Мельник, солістка, сопраністка С. Тураш, були головною артистичною атракцією. Обоє це нові сили, досі мало знані. Але обоє мають справді чим пописатися. Це не аматорі, а заводові співаки, що студіюють свою професію і мають всі дані до гарної будучини.

Головний організатор свята, невтомний голова братства, Іван Сидор, відкривши ядерною промовою свято, передав провід у руки виночерпа („товстмастра") адв. Алберта Дячука. В імені комітету, складеного зо Стаха Кривеня, М. Заровенного, Волод. Врублевського, Олекси Мартина та Андрія Палама, провадив він уміло свято спочатку в англійській, а опісля в українській мові. Михайло Беля, колишній рухливий організатор відділів У. Н. С. в стейтах Нової Англії, а тепер секретар братства дав основний реферат з його історії і на цій історії оперли свої промови назначені промовці.

Першим був Микола Мурашко, голова У. Н. С. Він підніс як знаменний факт обставину, що на 50,000 долярів, виплачених братством своїм членам упродовж 25 літ, пішло лише 1,000 дол. на адміністрацію. Це взірець безкорисности, з якою працюють відділові урядовці і вони найкраще опрокидують закиди, наче б то в наших установах була розстратність або надужиття.

Головний рекордовий секретар У. Н. С., Дмитро Галичин, звернув увагу на те, що і У. Н. С. як цілість і його відділи ведуть дуже хосенну працю не лише для самих членів, але й тимсамим для нашої прибраної батьківщини Америки. Це треба памятати під теперішню пору, коли то дехто хоче обезцінювати або ще й оклеветувати українську громаду в Америці. Д-р Семен Демидчук пригадав, що він єдиний остався в живих із тих делеґатів, що прибули з головної канцелярії У. Н. С. на заложення братства пере 25 літами і згадав деякі моменти із самого заложення відділу. Голрадний У. Н. С. Ілля Гузар захотив асторійців думкою, щоб це братство стало на пятому місці між усіми відділами Союзу, коли воно має число 5, як відділ.

Після вичерпання промов роздано памятки заслуженим членам, а також представлено репрезентантів організацій, які на це свято прибули. Настрій був родинний і він перетривав до самого кінця забави, яка закінчилася танками для молоді й старших.

Приявний сусід.

Проміння екс (х) назвав у той спосіб їхній винахідник Рентґен, бо х уживається до символізування невідомої кількости.

ВТІКАЧ. — Ця дитина жде на залізничій стації в Англії на перевіз у безпечніше місце на селі.

З ДНЯ

КРУТІ СТЕЖКИ.

Якими крутими стежками йде заграничня політика державних народів може послужити як приклад відношення Америки до теперішньої Франції. Кілька днів тому „вільні французи", що під проводом генерала де Ґоля рішили далі боротись по стороні Англії з Німеччиною, заатакували французьку африканську кольонію Сенегаль, зокрема її столицю Дакар, щоб змусити в той спосіб місцеві французькі власти відколотися від уряду в Віші, а прилучитись до де Ґоля.

У звязку з тим „Н. Й. Таймс" з 24. вересня ц. р. приносить вістку з Вашингтону, мовляв, офіційні кола Вашингтону потайки висказують своє задоволення з приводу цього нападу. А то тому, бо Сенегаль міститься на західнім побережжі Африки, яке положене найближче до берегів Південної Америки. Якби Гітлер колись хотів атакувати Полудневу Америку, то цілком певно він створив би собі в Сенегалі випадову браму. Колиж тепер Англія при помочі сил де Ґоля хоче окупувати цю країну, то це вийде на добре також для американських інтересів. З цих мотивів вашингтонські офіційні кола тихцем благословлять цей вчинок.

СПРАВА ІНДО-КИТАЮ.

Але цілком інакше відноситься вашингтонська політика до нападу японських військ на французьку кольонію Індо-Китай, на Далекому Сході. Цього американська політика вже не благословить, але гостро таврує.

Кілька місяців тому Кордел Гол заявив, що Америка на Далекому Сході не бажає зміни панівного стану, зокрема не бажає, щоб нідерляндські Індії, чи французький Індо-Китай, переходили в японські руки. А коли пару днів тому японські війська таки напали на Індо-Китай, Кордел Гол знов виразно натаврував Японію. Також попрікав французам, що ті робляться чомусь уступчивими. Це викликало заперечення з боку французького уряду в Віші, який заявив що Америка, хоч висказувала словні симпатії для французьких інтересів на Далекому Сході, але якоїсь реальної помочі не обіцювала. Тому французи в Індо-Китаю мусіли рахуватися виключно з власними силами. Кордел Гол тепер зажадав від французького амбасадора повних інформацій відносно конфлікту в Індо-Китаю і можна сподіватись з боку Америки якогось потягнення, що вийде французам на Далекому Сході на корисіть.

ПРИРОДНЄ ЯВИЩЕ.

Поступовання американської політики зовсім правильне і вдержане в ранцях загальної міжнародньої етики. Кожна держава веде політику, яка корисна для неї. Вона помагає тій державі яка може бути корисна для неї. Щобільше, в деяких випадках як ось той, що ми навели вище, одна держава може водночас помагати і шкодити іншій. Помагає в тім місці, де ця поміч збігається з її власними інтересами, а шкодить там, де цього власні інтереси вимагають.

Це є засади міжнародньої гри, яких послідовно придержуються всі справжні політики. Наївні люди дивляться інакше: вони добачують якісь великодушні універсальні засади в заграничних потягненнях та вірять, що ось такі засади руководять державною політикою народів. „З фашистівським табором звязана доля нашого краю!" голосять одні. Або: „Серед демократій з демократіями, для демократій!" — кажуть другі. „З созвучними міжнародніми силами треба нам вязатись!"

Така наївність скорше чи пізніше заводить нарід у сліпу вулицю. Великодушними універсальними засадами кермажні мужі руководяться лиш тоді, коли ті засади служать їхнім державним інтересам.

ВІДНОШЕННЯ АНГЛІЇ ДО СОВЄТІВ.

Двоїстість заграничної політики, яка водночас піддержує і поборює ту саму державу, трапляється часто. З такою двоїстою політикою все відносилась Англія до Росії: на европейськім ґрунті Росія нераз грала додатню ролю для Англії і Англія її за те в Европі піддержувала. Але на Близькому і Середньому Сході і в Індії Російська Імперія була для Англії шкідником і остання за те Росію поборювала.

В европейській частині Росія помагала в певних випадках, Англії тим, що творила противагу проти Німеччини. Але чим слабша була Німеччина, тим менше причин мала Англія піддержувати Росію і тим більше вона її нищила, маючи на увазі російські дошкулювання в Азії. З другого боку, чим сильнішою ставала Німеччина, тим більше мусіла піддержувати Англія Росію, забуваючи про те, що діялось в Азії.

Після всяких розрахунків Совети повинні в теперішню хвилю також створити противагу для Німеччини. Але ми бачимо, що вони цеї противаги не творять, а навпаки, потурують розростові німецької сили. І надармо Англія сподіється зміни, бо Совети не годні нікому противажити, бо в них — нема сили.

Японія є незвичайно вульканічним краєм з неменше як 18 активними вульканами.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВСІХ СОЮЗОВЦІВ В ДІТРОЙТ, ГЕМТРЕМК, ДІРБОРН І ОКОЛИЦІ

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

УСІХ ЧЛЕНІВ І УРЯДНИКІВ ВІДДІЛІВ 20, 75, 94, 141, 146, 175, 183, 203, 292 І 444

: відбудуться :

В СУБОТУ, 5. ЖОВТНЯ (OCTOBER 5, 1940)

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
4655 MARTIN AVENUE, DETROIT, MICH.

Збори зачнуться точно в 7. годині ввечір.

Просимо всіх урядників і членів вище поданих відділів прийти конечно на ці збори. На зборах можуть бути присутні також і не члени, які цікавляться роботою У. Н. Союзу. Головним бесідником буде п. Д. Галичин, головний секретар У. Н. Союзу. Ці організаційні збори, це останні, які ми скликуємо перед наступною конвенцією, а тому нам треба всім спільно порадитись над ріжними важними організаційними справами.

222,28,31

Д-р А. Т. Кібзей, головний контрольор
В. Дідик, головний радний.

НА ВИБОРИ.

Темас Коркорен, дорадник Рузвелта, зрікся свого урядового становища, щоби взяти участь у виборчій кампанії Рузвелта.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЛОРЕЙН, ОГАЙО. — Товариство Український Народний Союз відд. 50 відбуде місячні збори 20. жовтня, в годині 1. пополудні в галі, де звичайно. Проситься членів прибути на збори. — М. Шемляк, секретар.

ДІТРОЙТ, МІЩ. — Збори Тов. Запорозька Січ, відд. 75., відбудуться у неділю, 13. жовтня, в годині 1. пополудні, в гали У. Н. Дому при Мартин ул. Тому, що маємо важні справи, то проситься, щоби кожний член прибув на час і при тій нагоді, щоби кожний член привів нового кандидата в члени У. Н. Союзу. — В. Тарас, секр.

ЛЬОСИ. — У таких патронах будуть поміщані льоси, призначені для витягання нумерів зареєстрованих до військової служби.

РОДИЧІ ВИКРАДЕНОЇ ДИТИНИ. — Граф і графиня Марк де Трістан, котрих 3-літнього сина схопив оноді один злочинець для викупу.

БУДИНОК ОПЕРИ НА ТОРГОВИЦЮ

БОСТОН. — Будинок бостонської опери виставлено на продаж на доручення театрального синдикату Шуберта, як власника будинку. Будинок буде перероблений на торговицю. Президент Товариства Бостонської Опери каже, що через те опера не буде мати відповідного приміщення, а без опери місто Бостон не може бути.

ПАРИЖ ОСТАНЕ ДАЛЬШЕ ОСЕРЕДКОМ МОДИ

Пані Ельза Скіяпарелі, що придумувала моду в Парижі для цілого світу, перебуває тепер в Америці. Вона виголосила лекцію на тему моди в оній із департаментових крамниць у Ню Йорку. В лекції сказала, що Ню Йорк міг би відограти тепер ролю осередку моди, але має багато перепон. Головні такі: Америка звертає більше уваги на бизнесову сторону моди ніж на артистичну; американські модністки не мають свободи експресії, бо нема часу; масова продукція приневолює працювати виключно для зиску. Тому Париж дальше мусить втримати славу осередку світової моди.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

У ВІЛІ РОТШІЛЬДА ЗНАЙШЛИ ЖЕМЧУГИ ВАРТОСТИ $7,000,000

ВІШІ. — У вілі Ротшільда знайшли французькі урядовці золота й жемчугів вартости 7,000,000 дол. Дорогоцінности забрав уряд. Крім цього уряд сконфіскував теж великі ґрунтові посілости родини Ротшільдів. Один із них, Филип Ротшільд, був недавно арештований в Мароку, а Едвард, Генрі й Роберт утікли до Америки.

АГІТУЮТЬ ЗА ПОМІЧ ДЛЯ АНГЛІЇ

До Вашингтону приїхала літаками численна група ріжних чільних американців, серед них редакторів ріжних газет, посадників міст, та політиків, які звернулися з проханням до президента Рузвелта, щоб той зробив все, аби помогти Англії. Опісля представники цеї групи говорили, що реґулямин Білого Дому заборонює їм наводити слова президента, що там було сказано, але те, що сказав президент, є заохочуючим.

СОВЕТИ ДОБАЧУЮТЬ НЕБЕЗПЕКУ

ЛОНДОН. — З відомостей, які одержано з Москви, виходить, що советський уряд добачує для себе небезпеку в договорі Німеччини, Італії й Японії.

ПИТАННЯ І ВІДПОВІДІ

Питання: Я є чужинець, роджений у краю, котрий втратив свою незалежність через загарбання іншою державою. Як відповісти на питання ч. 3-б підчас реєстрації чужинців, де говориться про край уродження?

Відповідь: Можна подати назву тої держави, яка існувала в часі вашого народження, або той край, з якого ви дістали пашпорт на приїзд до Злучених Держав, якщо такий пашпорт маєте у своїм посіданні.

Питання: Я був членом багатьох орґанізацій на протязі останніх пятнацять літ, але з деяких я виступив. Чи при реєстрації чужинців у рубриці ч. 10 треба вимінити кожну орґанізацію?

Відповідь: Ні. Згадати треба тільки ті орґанізації, до яких належите чи належали в часі останніх пять років перед датою вашої реєстрації.

Питання: Я був нераз караний гривною за нарушення приписів закона про їзду автомобілем. Чи треба те все вимінювати на аплікації про реєстрацію чужинців у рубриці число 14?

Відповідь: Ні. Про такі провини не треба згадувати, бо їх уважається маловажними.

Питання: Чи треба відповідати ще на які питання крім тих пятнацять, поданих на квестіонарі про реєстрацію чужинців?

Відповідь: Так. Є ще два додаткові питання, котрих нема поданих на формулярі, а на які треба відповісти підчас реєстрації і відтиску пальців. Перше це імя, назвище і адрес найблизчого кревного особи, котра на всякий випадок має бути повідомлена, а друге про те, чи з вас брали вже коли відтиск пальців попередно і де це було.

Питання: Я приїхала сюди в грудні, 1897 року, коли мені було 17 літ. Року 1901 я одружилась з американським громадянином, котрий помер 1917 року. Я вийшла заміж вдруге 1920 року за чужинця, котрий дістав американські папери 1923 року. Мені тепер 60 років. Чи я громадянка? Чи мушу реєструватись і чи мушу вибирати громадянські папери для себе?

Відповідь: На жаль мусимо сказати, що ви чужинка. Ви стали громадянкою 1901 року, коли одружились з громадянином, але втратили те громадянство коли 1920 року вдруге одружились з чужинцем. Той факт, що другий муж став громадянином 1923 року, не приверне вам громадянства, бо 22. вересня 1922 року принято новий закон, після котрого одруження не зміняє громадянства жінки. Від тої дати жінки не набувають американське громадянство по мужу, ані не тратять, коли виходять заміж за чужинця.

Питання: Я одружився з жінкою, котра мала дочку неправного ложа. В 1913 р. ми спровадили ту дитину до себе, а в той час їй було яких три роки. Я став американським громадянином 1919 року. Чи та жінчина дочка є громадянкою? Чи вона мусить реєструватись тепер враз з чужинцями?

Відповідь: Дочка вашої жінки є американська громадянка і не потребує реєструватись. Коли ви стали громадянином дня 8-го грудня 1919 року, то ваша жінка автоматично стала теж громадянкою. Дочка так само набула громадянство, але по своїй матері, не по вас. Після закону, нешлюбні діти набувають громадянство по матері, незалежно від того, як матір стала громадянкою.

Питання: Чи це правда, що хто прибув до Злучених Держав неправно 1914 року, то може залеґалізувати свій побут. Коли так, то як це зробити? Я живу в стейті Ореґон. Де маю вдатись з тою справою?

Відповідь: Це правда. Такі люди повинні внести прохання на одержання посвідки реєстрації. Подання треба робити на формулярі число 659, котрі можете дістати у найближчім іміґраційнім бюрі. Так, як ви живете у стейті Ореґон, то можете писати по них до Іміґраційного і Натуралізаційного Бюра в Портленд. Всі пояснення подані на формулярах.

Треба згадати, що минулого року конґрес зробив поправку до закона, після котрої леґалізуватись і одержати посвідку реєстрації можуть усі, що нелеґально прибули до Злучених Держав перед 1. липня 1924 року.

Питання: Я чужинець і мені тепер 19 років життя. Я приїхав сюди, коли мені було 12 літ. Чи цей факт, що я приїхав до Америки дитиною дає мені які полекші підчас старань про американське громадянство?

Відповідь: Конґрес щойно приняв закон, після котрого кожний, хто приїхав до Америки перед 16 роком життя, може відразу вибирати другі громадянські папери без вибирання перших, однак має це зробити між 21 і 22 роком життя.

ВИКРАВ ДИТИНУ.

Вільгельм Якоб Міленбройх, що пробував „заробити" 100,000 долярів, викрадуючи 3-літню дитину багача.

МІЛЕНБРОЙХ,

котрий викрав був 3-літнього сина Марка де Трістана, на фотоґрафії, знятій підчас першої світової війни.

БОЯТЬСЯ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ І СССР.

ЛОНДОН. — Договір Японії, Німеччини й Італії вказує, що ті держави бояться тепер тільки Злучених Держав і Советів. І тому заключили спілку, щоб нею відтягнути Злучені Держави і Совети від участи у війні. Так глядять урядові кола в Англії на ті останні події. І кажуть, що добре, що міжнародня ситуація вияснюється, та що Англія матиме тепер вільну руку в допомозі Китаєви.

400-ЛІТТЯ ОРДЕНУ ЄЗУЇТІВ

НЮ ЙОРК. — В пятницю, 27. вересня б. р. відбулося величаве свято в університеті Фордгем з нагоди 400-ліття заложення ордену Єзуїтів. Його заложив 27. вересня 1540 р. еспанський лицар Гнат Льойоля, що його опісля признано святим. Він зорґанізував 12 членів, а тепер це товариство начисляє по цілому світу 25,954 членів, 12,084 шкіл з 534,000 студентів. В Америці Єзуїти мають 17 монастирів, 14 університетів, 10 колеґій, і 34 середних шкіл. Університет Фордгем це найбільший католицький університет в Злучених Державах. Ним управляють і його утримують Єзуїти і тому там теж відбулося головне свято. У святі взяли участь ріжні епископи під проводом нюйорського архіепископа Спелмана і багато достойників та вчених Католицької Церкви.

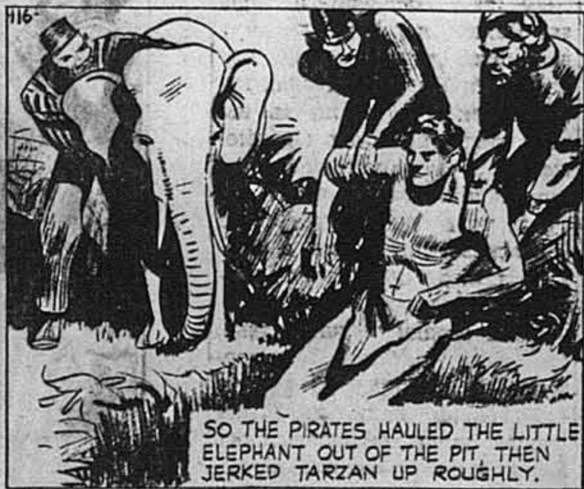
Більше футер маємо річно зо звірів у Люїзіяні як зо звірів у Канаді й Аляскі разом.

Минулого року випродуковано в Злучених Державах 5,000,000 фунтів синтетичної ґуми.

ТАРЗАН, ч. 116. Тото береться до діла.

Тепер знову Говко спротивився забиванню Тарзана. Дивний дикун мав якісь інші пляни.

І тому розбишаки витягнули малого слона з ями, а потім жорстоко обійшлися з Тарзаном.

Тото зрозумів, що ті дивні люди були ворогами Тарзана. Він махнув зо злістю своєю трубою. Один з них упав.

„Забий малого дідвола!" — крикнув Залім.